

1 užduotis. Paskaitykite interviu ištrauką ir pažymėkite, kas, autoriaus nuomone, būdinga lietuviams.

Su kitataučiais juokaukite atsargiai

Rūta Sturonaitė

Apie didžiausias verslininkų klaidas vadovaujant užsieniečiams, išskirtinius lietuvių bruožus bei vyraujančius kultūrų stereotipus kalbamės su Bariu Tomalinu (Barry Tomalin), Londono „International House“ konsultantu bei kultūrinio mokymo direktoriumi, knygos „Pasaulio verslo kultūros ir kaip jas perprasti“ autoriumi.

Vakarų ir postsovietinių šalių mentalitetai bei darbo santykiai skiriasi. Kada, manote, tas skirtumas nebebus toks ryškus?

O taip, jie tikrai skirtingi. Prieš kelerius metus kalbėjausi su keliais rusais ir mes nutarėme, kad turi praeiti mažiausiai trys kartos, kad išsivalytų sovietinių laikų liekanos. Taip pat ištis skaudus dalykas yra vienas didžiausių praėjusio amžiaus įvykių – Antrasis pasaulinis karas. Kol mes gyvename su savo tėvais, seneliais, jie, be abejo, mus veikia. Tačiau noriu pabrėžti, kad verslui tai įtakos neturi. Ypač jei esi jaunas – kokių 25-erių metų.

Todėl jei kalbame apie vyresnio amžiaus verslininkus, būtent jiems daugiausia iškyla susikalbėjimo problemų. Svarbiausia – suprasti kultūrų skirtumą. Pavyzdžiui, Didžiojoje Britanijoje pagarba skiriasi nuo jūsų šalyje reiškiamos pagarbos. Jūs labiau gerbiate vyresnius žmones nei britai ar amerikiečiai. O karalienę britai labai gerbia, bet ne dėl to, kad ji yra vyresnio amžiaus, o tik dėl to, kad ji – karalienė. Lietuviai gerbia vyresnius žmones dėl jų amžiaus, bet ne dėl statuso.

Kuo skiriasi Rytų ir Vakarų Europos šalių darbuotojų bei vadovų elgesys? Kokios pasitaiko klaidos vadovaujant tarptautinei darbo grupei?

Vis dėlto klaidų mes darome daug. Pirma, vadovaujantieji nežino, kokios yra jų darbuotojų viltys. Pavyzdžiui, atvyksta darbuotojai į Didžiąją Britaniją, jiems rūpi atlikti savo darbą numatytu laiku, ir viskas. Tačiau svarbiau yra sukurti gerus santykius, darbo mikroklimatą. Jei šie dalykai bus ignoruojama – nieko neišeis.

Antra, bendravimas. Lietuvoje jūs sakote, ką galvojate, o Didžiojoje Britanijoje vartojame tokius pasakymus: *turbūt, galbūt, greičiausiai* ir pan. Todėl bendraujant su britais dažnai pasitaiko nesusipratimų. Kita vertus, kartais tokie priežodžiai pamalonina bendravimą, tačiau darbuotojai supranta tai kaip nesvarbų dalyką, nors britas kalbėjo rimtai. Šitaip neišmanydami kultūrinių skirtumų ir darbuotojai, ir darbdaviai nesusišneka. Verčiau kalbėti tiesiogiai. Tačiau jei būtume japonai ir palaikyčiau tokį akių kontaktą, kaip šiuo metu su jumis, japonas pamanytų, kad esu labai nemandagus.

Be to, svarbi yra kūno kalba. Tarkim, Didžiojoje Britanijoje mes įpratę šypsotis, o štai lietuviai nelinkę to daryti, todėl vėlgi kyla nesusipratimai, nors ir jūs, ir mes elgiamės natūraliai. Reikia išmanyti, ko tikėtis iš skirtingų tautybių žmonių. Pavyzdžiui, japonai susitikę linkteli galva, jūs, lietuviai, nesvarbu ar rytas, ar vakaras, spaudžiate ranką, britai – iškart įteikia vizitines korteles.

Tai apie ką gi kalbėtumėte su lietuviu?

Jeigu pradėčiau lietuviui klausinėti, kaip sekasi jo šeimai, jis turbūt pamanytų, kad kišuosi į jo asmeninį gyvenimą. Su lietuviu geriau kalbėčiausi apie Lietuvą: ar man patinka Lietuva, kokie jūs esate nuostabūs žmonės, kaip aš noriu daryti verslą Lietuvoje, parodyčiau truputį susidomėjimo Lietuvos istorija.

Kokie stereotipai yra susiformavę apie Lietuvą ir lietuvius?

Visi turi stereotipus: lietuviai yra liūdni, šalti ir jie nesišypso, tai yra stereotipas. Britai yra kitokie, šalti, amerikiečiai – garsiai rėkia. Nebūtinai tai yra tiesa. Tačiau kuo daugiau žmogus išmano, tuo daugiau supranta kultūrinius, darbo bei bendravimo ypatybes. Jei jis yra keliaavęs ar studijavęs užsienyje, jei jo tėvai yra skirtingos kilmės, žmogus bus labiau kompetentingas bendrauti su užsieniečiais.

Tampa įprasta, kad kaimyninės šalys mes pažįstame geriausiai, tačiau ar iš tiesų taip yra?

Žmonės nemėgsta į save panašių žmonių, nors patys teigia, kad jie yra absoliučiai skirtingi. Todėl kaimyninės šalys reikia stengtis pažinti, nedaryti skubių išvadų, vengti stereotipų. Verčiau žmogų stebėti, o ne iškart spręsti, ką jis mėgsta. Daug nesusipratimų vyksta su Rusija. Daugelis mano, kad Rusija vykdo intervenciją, tačiau rusai sako priešingai, esą jie gina savo identitetą. Jei ir vieni, ir kiti labiau suprastų kultūrinius skirtumus, šalių lūkesčius, vargu ar vyktų tiek nesusipratimų su Rusija.

Ką patartumėte lietuviams, kad išvengtų nesusipratimų?

Lietuviai pirmiausia turėtų suvokti kitų šalių lūkesčius, išmokti geriau adaptuotis prie kitų tautybių.

Pagal: "Verslo žinias" (2008.09.18), <http://manokarjera.cv.lt>